

Aan de staatssecretaris van het ministerie van Justitie en Veiligheid, de heer E. van der Burg

Onderwerp	Datum
Consultatie Wet regulering sekswerk	17 maart 2023
Ons kenmerk	Uw kenmerk
VEW/VIB/JW	
Afdeling	Doorkiesnummer
Veiligheid en Wijken	
E-mail	Fax
Postadres	Bezoekadres

Geachte heer Van der Burg,

De gemeente Tilburg is een bondgenoot van sekswerkers in Nederland. Als gemeente willen wij bijdragen aan destigmatisering en decriminalisering van sekswerk. Dit tezamen met de positie versterking van de sekswerkers draagt naar onze mening bij aan het aanpakken van misstanden, waaronder de aanpak van mensenhandel.

Procedures zoals verplichte registratie van sekswerkers of het criminaliseren van klanten, bestrijden geen misstanden. Onderzoek toont aan dat decriminalisering juist een positief effect heeft op de veiligheid en gezondheid van sekswerkers. UNAIDS, WHO, UNFPA en UNDP adviseren daarom ook decriminalisering¹: het versterken van iemands rechtspositie verminderd namelijk slachtofferschap. De Wet regulering sekswerk (hierna: Wrs) zet juist in op verdere criminalisering.

Naast onze reactie via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten wil ik als bondgenoot van sekswerkers in Nederland graag reageren op de nota van wijziging van de Wrs.

Algemeen

Met de Wrs is beoogd misstanden aan te pakken en de aanpak mensenhandel te versterken. Uitbuiting laat zich niet beperken door een vergunning. Het is dan ook de vraag of dit het juiste instrument is om uitbuiting tegen te gaan. In consultatie is geschat dat minder dan de helft van de sekswerkers zich zal laten registreren. Deze wet werkt afname van het zicht op de branche in de hand door verplaatsing naar een 'illegaal circuit' met alle risico's van dien. De reden dat sekswerkers deze vergunning niet zullen aanvragen wil ik niet onbelicht laten.

Het aanvragen van de vergunning en de daarbij behorende registratie geeft de sekswerker niet meer mogelijkheden om het werk veilig en conform vereisten uit te voeren dan nu het geval is. De registratie en vergunningplicht maakt niet dat gemeenten vergunde sekswerkers conform de landelijke wetgeving ook een gemeentelijke vergunning moeten geven, de eigen door registratie verkregen vergunning moeten erkennen als geldig, thuiswerken moeten toestaan of toe moeten staan dat sekswerkers een bedrijfsruimte te mogen huren. Dit leidt er toe dat het aanvragen van de vergunning en het registreren in een landelijk register de sekswerker mogelijk niets oplevert behalve het risico op lekken en/of misbruik van vertrouwelijke gegevens. Ze blijven afhankelijk van de nog steeds afnemende vergunde sector en het beschermt ze niet tegen uitbuiting en geweld. Arbeidsverhoudingen worden niet beter geregeld. Ze krijgen niet meer rechten of keuzemogelijkheden. Daarop zou mijns inziens juist geïnvesteerd moeten worden.

¹ WHO (2013). Implementing comprehensive HIV/STI programmes with sex workers.

Sekswerkers zonder positieve registratie/vergunning worden daardoor juist kwetsbaarder voor dwang, geweld en chantage. Daarnaast kan registratie leiden tot het verlies van anonimiteit en de gevaren van stigma en discriminatie. Dit lijdt er mogelijk toe dat de nu legaal werkende sekswerkers zich zal terugtrekken in het 'illegale' onzichtbare circuit ten koste van hun veiligheid, de toegang tot zorg en de bescherming van geweld, mensenhandel en andere misstanden.

Met een vergunningstelsel wordt beoogd toezicht te kunnen uitoefenen en misstanden op te sporen. De enkeling die de vergunning zal aanvragen is niet de sekswerker die wordt uitgebuit. Het idee dat we zicht krijgen op uitbuiting door middel van een vergunningstelsel is een illusie. De uitbuiting zal zo goed als altijd in het illegale circuit plaatsvinden.

In Tilburg staan we thuis werken toe, onder voorwaarden, zonder dat daartoe een vergunning noodzakelijk is. De ervaring leert dat toezicht en handhaving ook zonder vergunning mogelijk is en dat misstanden worden aangetroffen een aangepakt.

Herhaalgesprek

Toetsen zelfredzaamheid onvoldoende concreet en complex

Het toetsen van de mate van zelfredzaamheid is complex. Gemeentelijke ambtenaren dienen hiervoor te worden opgeleid, maar de wet is bijvoorbeeld onduidelijk op welke signalen moet worden getoetst om de zelfredzaamheid aan te tonen. Daarbij leert de ervaring dat er sprake moet zijn van een vertrouwensband tussen beoordelaar en sekswerker wil degene informatie vrijgeven. Het risico op een onjuiste toets is aanzienlijk. Het gevolg hiervan kan zijn dat sekswerkers die wel onder dwang werken toch een vergunning krijgen. Anderzijds bestaat de mogelijkheid dat sekswerkers die geen vergunning krijgen de illegaliteit in worden gedreven en uit het zicht verdwijnen.

Verzwarende bestuurslast

Een herhaalgesprek betekent voor gemeenten een verdere verzwarende bestuurslast. De vergoeding vanuit het Rijk voor deze taak staat niet in verhouding tot het werk wat het met zich mee brengt en deze verplichting van een herhaalgesprek zal die verhouding nog schever maken. Daarnaast hebben gemeenten de ervaring dat dat sekswerkers geen jaren werken op dezelfde werkplek, waardoor, als er geen herhaalgesprek kan plaatsvinden, de vergunning na anderhalf jaar weer moet worden ingetrokken. Aan deze extra handeling zal een aanvullende vergoeding gekoppeld dienen te worden.

Afschaffing bestuurlijke boete

Gemeenten hebben een taak bij de regulering, het toezicht en de handhaving van de gehele prostitutiebranche en bij de aanpak van mensenhandel. Met het vervallen van de bestuurlijke boete, hebben gemeenten echter geen middel meer tot bestuurlijk handhaven. Zonder enige vorm van handhavend optreden bij onvergunde situaties, is weinig effect op het verbeteren van de naleving te verwachten. Het is al niet aannemelijk dat een sekswerker bereid is om een vergunning aan te vragen, maar met het ontbreken van een bestuurlijk middel tot handhaven is er geen enkele prikkel meer. Hiermee biedt de Wrs weinig tot geen handhavingsmogelijkheden en zal een doelmatige uitvoerbaarheid van de wet zo goed als onmogelijk zijn en nooit de beoogde doelstellingen van de Wrs tot gevolg hebben.

Aanpassing strafbaarstelling klant

Klanten krijgen teveel macht over sekswerkers. Klanten worden aangespoord om sekswerkers zonder vergunning aan te geven zodat ze zelf geen straf krijgen. Dat is gevaarlijk.

Klanten die na een afnemen van een seksuele service toch twijfels hebben over de vrijwilligheid van de sekswerker zijn nog steeds strafbaar. De verwachting dat klanten dit zullen gaan melden is dan ook nihil. Met deze wijziging komen er dus niet meer meldingen van mensenhandel en geef je kwaadwillende klanten een chantagemiddel in handen om sekswerkers zonder vergunning geweld aan te doen. Op dit moment worden sekswerkers al gechanteed door klanten die dreigen met de

belastingdienst of de woningbouwvereniging in te lichten. Met deze wijziging wordt de positie van sekswerkers die zonder vergunning werken extreem kwetsbaar gemaakt.

Daarnaast is het voor gemeenten complex om toezicht te houden op klanten. Twijfels bestaan met name bij de meldingstermijn van 24 uur. De MvT vermeldt daarbij dat een kennisgeving van een dergelijke misstand uit eigen beweging binnen een kort tijdsbestek moet worden gedaan. Er bestaat onduidelijkheid hoe dit in de praktijk wordt gecontroleerd en gehandhaafd. Zo is het bijvoorbeeld nog onduidelijk wanneer een klant een misstand meldt bij de toezichthouder (in plaats van bij de politie/opsporingsambtenaar), op welke grond de toezichthouder de melding dan mag doorgeleiden naar de politie.

Juridische haalbaarheid

Het verwerken van bijzondere persoonsgegevens van sekswerkers gaat in tegen de grondrechten van sekswerkers en brengt sekswerkers in gevaar. Ook hier heeft de sekswerkgemeenschap zich al tegen uitgesproken, onder andere in de internetconsultatie voor de WGTS. De brief die Aidsfonds - Soa Aids Nederland hierop² indiende geeft wederom een goed overzicht van de argumenten tegen dit lid en het uitbreiden hiervan.

Daarbij is de effectiviteit van de vergunningplicht en de daarmee landelijke registratie, gezien al hetgeen bovenstaand beschreven, niet vastgesteld. Dit maakt dat het niet alleen in strijd is met de grondrechten maar ook met de dienstenrichtlijn. De vergunningplicht is onvoldoende uitgewerkt.

Het is de vraag het verlenen van een vergunning voor bepaalde tijd in dit geval gerechtvaardigd is als dwingende reden van algemeen belang.

Maak het welzijn van sekswerkers leidend

Het ministerie verwacht dat er ongeveer 10.000 sekswerkers in Nederland zich zullen aanmelden voor een vergunning. Het doel van de wet is meer misstanden vinden. Maar er worden geen extra kosten verwacht voor de politie. De politie krijgt dus ook geen extra geld voor de extra meldingen. De verwachting is dus dat er niet méér misstanden zullen worden gevonden. Dan is deze wet dus niet nodig.

Voor de 17.000 sekswerkers die geen vergunning willen of kunnen aanvragen betekent dit dat zij in Nederland onder het Zweedse model zullen werken. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat dit tot meer geweld en verdere uitsluiting van de maatschappij zal leiden.

Ik ben tegen de wijzigingen uit deze nota en tegen de WRS.

Voor deze wet is de komende twee jaar 13,7 miljoen euro begroot. Ik adviseer dit bedrag te investeren in het versterken van de sekswerkgemeenschap in Nederland, hun rechtspositie, toegang tot zakelijke dienstverlening, destigmatisering en zelforganisaties. Want alleen dan draag je bij aan een veiliger werkklimaat voor iedereen in de seksindustrie.

Met vriendelijke groet,

Joy de Weijer

Specialist Veiligheid | Mensenhandel, Prostitutiebeleid, Straatintimidatie, Seksueel Geweld | Gemeente Tilburg

Ketenregisseur Mensenhandel | Zeeland-West-Brabant

² <https://www.internetconsultatie.nl/seksbedrijventoezicht/reactie/35ea14db-682a-40c1-9efa-46cec1b515b0>